

DUHOVI-PEDESETNICA A B C

Uvod

Danas slavimo dan Duha Svetoga. Zanimljiv je naš naziv za današnju svetkovinu. To nije plural od riječi „duh.“ To je posvojni pridjev od imena Duh: Duhovni dan, Duhovni dani. Svetkovina se slavila tri dana. Zato u nekim krajevima postoji naziv Trojaki. A Pedesetnicom se nazivao blagdan nakon Pashe, kada se hodočastilo u Jeruzalem. Slavio se pod znakom punine: kao znak zahvalnosti za dar žetve i za dar Zakona. I sam broj mu je svet. U bibliji broj 3, označava Božji broj. To je puni i nedjeljivi broj. A broj 4, broj je svijeta. Savršeno je djeljiv i označava četiri strane svijeta. Stoga je broj 7 osobito svet, $7 = 4+3$. To je broj svijeta i broj Boga zajedno = cjelokupna stvarnost. A evo, Pedesetnica: $50 = 7 \times 7 + 1$ (Duh Sveti). Dakle, savršena punina. Dar Duha u Svetom pismu označava *puninu* svih Božjih darova. Dar Duha vrhunski je dar Krista uskrsloga, svojim učenicima, a preko njih svim svojim sljedbenicima. On donosi: „*Sedam darova Duha Svetoga: mudrost, razum, savjet, jakost, znanje, pobožnost, strah Božji.*“ Snagu pokazuje prva riječ Biblije o Duhu Božjem: „*U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna... ali Duh je Božji lebdio nad vodama*“ (Post 1,1-2). To je značajno izrazila i Knjiga mudrosti: „*Doista, Duh Gospodnji ispunja svemir*“ (Mudr 1,7). Duh je vrhunski dar Krista Uskrsloga Crkvi. Tako su Duhovi i **rodendan Crkve**. Crkva nije stvorena voljom većine, ni zalaganjem ljudi. Crkva je rođena kao DAR Krista Uskrsloga, kao dar ljubavi i nade. Ona svoj pravi izvor ima u Trojednome Bogu. Crkva je dakle, djelo Trojstva. Crkva ne posvaja Duha samo za sebe. Ona se veseli daru Duha koji mogu uživati svi ljudi dobre volje. Isus je rekao: „*Duh puše gdje hoće*“ (Iv3,8).

Najava

Svi ljudi koji dosljedno vjeruju u Isusa Krista imaju Duha Božjega, jer je to Isusov Duh. U njima bi se, kroz vjerničku djelatnost, trebalo prepoznavati prisutnost Duha Životvorca koji umornima i slabima olakšava teret života; koji žalosnima donosi utjehu i nadu; koji fizičkim i psihičkim ranjenicima pospješuje zacjeljivanje rana, a u ledena srca unosi toplinu i radost novoga života. Duh je snaga koja vodi svakoga čovjeka u borbi za uspostavu novoga društva.

Tumačenje čitanja

Prvo čitanje (Dj 2, 1- 11)

Djela apostolska ne razlikuju se od ostalih antičkih povjesnica, načinom pisanja povijesti. Svojom cjelovitošću i sadržajem daju čvrste temelje kršćanskoj vjeri. Kroz povijest mlade Crkve, ukazuju na njezinu unutarnju snagu – silu Duha Svetoga. U njima je sadržan niz tipičnih, primjerenih događaja i djela u ranoj Crkvi. Svi su apostoli imenovani, ali se o njima ne govori puno, samo nešto više o Petru. Najveći dio ovoga spisa posvećen je djelu, kasnije poznatog apostola Pavla, za koga je velika čast zvati se apostolom Isusa Krista. Radosna vijest – Poruka – širi se od Jeruzalema, preko Samarije u sav svijet. Građa Djela apostolskih započinje: Nadovezanost na Evanđelje (Dj1); Duhovi: Crkva u Jeruzalemu (DJ1-8); Pavlov poziv (Dj1-12). Današnje **1. čitanje**, odabrano je iz Djela apostolskih, iz poglavlja **2.**, „Pedesetnica – prvi Duhovi.“ Luka, pisac Djela apostolskih, opisao je izvanredan događaj koji se dogodio na židovski blagdan Pedesetnice. Taj značajni blagdan slavio se 7 tjedana nakon Pashe. Pedesetnica je bio dan kada su se Jahvi, Bogu prinosile prvine plodova zemlje i time se priznavalo ljudsku ovisnost od njegove dobrote. Slavio se pod znakom punine. Toga dana obnavljao se i savez s Bogom na Sinaju. Izraelski Božji narod više je slavio slovo Zakona, nego njegov duh. I upravo na taj dan Pedesetnice Isusovi apostoli primaju obećani dar od

Boga, Duha Svetoga: „Svi su bili zajedno na istom mjestu. I eto iznenada šum s neba,... silan vjetar. Ispuni svu kuću... I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđu po jedan na svakoga od njih.“ Duh Sveti je kao zrak i vjetar – snažan i blag – puše svugdje, „gdje hoće, kad hoće i koliko hoće.“ Duh Sveti je i kao OGANJ i PLAMEN – spaljuje staro osušeno i oživljava novo. To je Duh Pedesetnice. Duh Sveti je svojim izvanrednim djelovanjem prožeo, preporodio i oduševio Isusove apostole – Isusove sljedbenike, upravo na Pedesetnicu – 50 dana nakon Uskrsa. To je bio početak stvaranja novoga naroda – CRKVE – kojoj je temelj DUH BOŽJI. Okupljanje i slava Božja nije više na slavu Zakona, već na Duhu Božjem, Duhu Kristovu. Apostoli: „Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kaki im već Duh davaše zboriti.“ Na dan Pedesetnice u Jeruzalemu su bili hodočasnici iz raznih naroda. Oni su bili oduševljeni kad su čuli Riječ Božju, od apostola, na svom materinjem jeziku. Tako su apostoli pod utjecajem Duha Božjega, započeli oduševljeno i hrabro naviještati Isusa Krista, začetnika novoga svijeta – „Božjega naroda“ i humanijeg svijeta. Duh Božji uspostavio je među ljudima ново, efikasno komuniciranje i razumijevanje. On ih je međusobno povezivao ne dokidajući njihovu posebnost. Po silazu Duha Svetoga, Pedesetnica se slavi kao DUHOVI. Bitno je naglasiti, kako PRVI DUHOVI skupljaju sve ondašnje narode koji se razumiju i zajedno hvale Boga. Ljudi traže jedinstvo da bi se mogli ostvariti kao ljudi.

Psalam (Ps 104, 1ab. 24ac. 29b-31. 34)

Psalam 104 ima naslov: „Pohvala Bogu Stvoritelju.“ Psalam slavi Boga Stvoritelja, svega stvorenja: „Kako su brojna tvoja djela, Gospodine! Puna je zemlja stvorenja tvojih.“ Nadisajem Božjim sve živi: sva priroda i svaki čovjek. Što bi se dogodilo da Bog prestane 'nadisati' svojim Duhom sva stvorenja? Sve bi se vratilo u ništavilo. „Ako dah im oduzmeš, ugibaju... Pošalješ li dah svoj, opet nastaju i tako obnavljaš lice zemlje.“ Ali, Bog nije uništavatelj, nego – po svom Duhu – Životvorac. Zato molimo: „Neka davičeka traje slava Gospodnja: nek' se raduje Gospodin u djelima svoji!... Ja ću se radovati u Gospodinu.“ I naša Crkva stalno vapi i moli za sebe, ali i za sav svijet: „Pošalji Duha svojega, Gospodine i obnovi lice zemlje!“ Zato, ne zaboravimo moliti svaki dan Duha Svetoga – Životvorca.

Drugo čitanje (Rim 8, 8-17)

Zajednicu kršćana u Rimu nije osnovao Pavao. To je učinio netko drugi, netko od njegovih učenika. Apostol Pavao piše Pismo Rimljanima, vjerojatno u Korintu 57. ili 58. godine. Pismom se Pavao predstavlja rimskim kršćanima. Tako se oni upoznaju s Pavlovom vjerom i njegovim naviještanjem Krista. Pavao se naziva slugom ili 'robom' Isusa Krista. On je odabran, po Duhu Svetom, za službu Kristova apostola. To je njegova *milost*, njegova *karizma*. Današnje **2. čitanje**, uzeto je iz Poslanice Rimljanima sv. Pavla apostola, iz poglavlja **8.**, „Život po Duhu.“ Pavao navodi u pismu kakav mora biti kršćanski život. Opisuje kršćaninov novi „život u Duhu.“ Suprotnost tome je „život po tijelu.“ Duha nam daje Isus Krist. Primaju ga ljudi u slobodi „Božje djece.“ Pavao govori Rimljanima: „Oni koji su u tijelu (u grijehu) ne mogu se Bogu svidjeti. A vi niste u tijelu, nego u Duhu, ako Duh Božji prebiva u vama.“ U Kristu je skršena moć propasti. Oslobođeni smo od zakona grijeha i smrti. Novi zakon Duha naglašava unutarnju čistoću. Taj je Duh životna sila koja se hrani Kristovim uskrsnućem i rađa uskrsnućem onih u kojima prebiva. „Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih oživjet će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama.“ Tako je uskrsnuće kršćana vezano uz uskrsnuće Kristovo, te se događa u istom Očevu Duhu i Očevom snagom. Novi život uskrslih pripravlja se i ostvaruje već ovdje na zemlji u sadašnjem životu: „Jer ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete.“ Čovjek koji je Boga zaboravio i Bogu je neprijatelj. To je čovjek koji je bez Krista i stoga živi u grijehu. Kršćaninom postaje čovjek kome je Bog dao Duha – podario Duha svoga. Kršćanin dakle, živi od Duha, dopušta da ga Duh vodi i prati. Pavao kaže: „ Duhom

usmrćujete tjelesna djela...“ To nije poziv na nasilje prema tijelu. Pavao misli na savladavanje grešnoga „Ja“ i na pobjedu grešnog načina življenja. Jedino vođeni Duhom Božjim postajemo „djeca Božja.“ Djeca Božja kliču: „*Abba! Oče!*“ Sam Duh svjedok je s našim duhom da smo djeca Božja, nanovo stvorena Kristovim vazmenim otajstvom. „*Ako (smo) pak djeca, onda (smo) i baštinici, baštinici Božji, a subaštinici Kristovi...*“ Bog nas je dakle, postavio baštinicima iste baštine kao i Krista. Tako za nas vrijedi što i za Krista. Takav život zajedništva u Duhu s Kristom podrazumijeva trpljenje, ali u isto vrijeme i proslavu.

Evangelje (Iv 14, 15-16. 23b-26)

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: „*Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugog BRANITELJA da bude s vama zauvijek. Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti. Tko mene ne ljubi, riječi mojih ne čuva. A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me posla. To sam vam govorio dok sam boravio s vama. BRANITELJ – DUH SVETI, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh. Riječ Gospodnja.*

Danas su DUHOVI! Danas slavimo DUHA BOŽJEGA – DUHA SVETOGA kojeg je Bog, Otac poslao na nagovor Isusa, njegovim apostolima, na dan Pedesetnice. Pedeset dana nakon vazma, Pashe, Židovi su svetkovali savez sklopljen između Boga i njegova naroda i u radosti su zahvaljivali Bogu, na daru Zakona. Toga dana Jeruzalem je pun hodočasnika i različitih ljudi iz svih naroda. Pedesetnica je i dan koji označava 7 tjedana od Kristova uskrsnuća. Kada je napokon došao dan Pedesetnice, *svi bijahu zajedno na istome mjestu.* Tako u Djelima apostolskim započinje opis događaja koji danas slavimo. Na taj isti dan Bog pokazuje svome „novome narodu“ da je konačni i sveopći savez uspostavljen novim darom. DUH koji on daje, prvo Kristovim učenicima, a preko njih i vjernicima, snaga je koja usmjerava sav tijek povijesti. Što je Duh? Duh je nešto što čovjek u dubini svog bića doživljava i što nije jednostavno staviti u riječ. To je pojam koji je tajnovit i ima vezu s božanskim svijetom, s božanskom stvarnošću. Ovisno o tome kakvu sliku čovjek ima i stvara o Bogu, takvu predodžbu i sliku stvara i o Duhu. Već drugi redak Knjige Postanka govori o duhu Božjem „*koji lebdi nad vodama.*“ Što je taj duh Božji koji je ovdje spomenut? Riječ koju je sveti pisac upotrijebio za tu stvarnost duha, riječ *ruah*, korijenski je vezana uz pojam *vjetra*, - nečega što puše. Kontrast duhu je *voda*, koja u starozavjetnim tekstovima može označavati i blagoslov i prokletstvo. Jasno je što sve vjetar može učiniti na morskoj pučini. *Duh Božji*, dakle, izražen slikom vjetra, *lebdio je nad vodama.* Zašto baš slika vjetra? Pa možda zato što je VJETAR snažniji od voda. Vjetar i njegova snaga djeluje i spasiteljski na čovjeka. (Pr. prijelaz Izraelaca preko Crvenog mora). Vjetar – Duh Božji, pokazuje se već tamo kao spasitelj za čovjeka. U Novom zavjetu duh u životu Isusovu igra jednaku ulogu. Duh Sveti: utjelovljuje Sina Božjega; vodi Isusa k Jordanu na krštenje; tjera Isusa u pustinju da se pripravi za spasiteljsko djelovanje, ali ga tamo i štiti; u snazi Duha on izgoni demone; Duh će ga odvesti u sinagogu u Nazaret, gdje se on objavljuje kao Božji pomazanik i svjedoči svoje jedinstvo s Ocem; ukratko, sva Isusova aktivnost stoji pod znakom Duha Božjega. Duh Sveti je DUŠA Isusove duše – u trenutku smrti predaje Duh svoj Ocu. Isusov Duh je DAR za njegove učenike kada je došao među njih nakon uskrsnuća. Udahnuo im je svoga Duha da ih oslobodi *straha* i učvrsti u *miru, vjeri i ljubavi.* I CRKVA je djelo Duha Svetoga, koju stvaraju Kristovi učenici nadahnuti Duhom Svetim – na DUHOVE – na dan Pedesetnice. Na dan Duhova slavi se, dakle, SILA DUHA Svetoga – LJUBAV Božja. Istina je, da smo mi svi nositelji Duha Svetoga. Na krštenju smo primili Duha Svetoga – ljubav Božju. A na krizmi, Duh Sveti nas opunomoćuje za svjedoke Kristova djela spasenja, ali i za živjeti kršćanski

život, slijedeći Krista. Isuse, svojim apostolima si obećao poslati Duha Svetoga, Duha Božjega, kao DAR Očev: duha Branitelja; duha Istine i Ljubavi; duha Tješitelja; duha Sigurnosti i Mira. U oproštajnom govoru kakvog nam donosi Ivanovo evanđelje Isus veli: „*ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek.*“ Isus jasno kaže svojim apostolima „Ja odlazim, ali poslije mene, dolazi drugi koji je posve jednak meni, koji će vas podsjećati i učiti u onome što sam vam ja rekao i koji će vas uvoditi u puninu istine koja sam JA!“ Isus je prvi Branitelj, a drugoga primaju svi oni koji su kršteni Duhom. Krštenje je Isus donio kao novost u ovaj naš svijet. Isus svojim učenicima upućuje svoje posljednje riječi, učeći ih: „*A riječ koju slušate nije moja, nego Oca koji me posla.*“ Sve što je Isus mislio, govorio i činio na zemlji, sve je djelo Oca kojeg on neizmjerljivo voli i sluša. Sve što on zna i čini prenosi i na svoje učenike i veli: „*Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas o svemu i doživati vam u pamet sve što vam ja rekoh.*“ Djela apostolska opisuju događaj koji se zbio na dan Pedesetnice. „*svi su (apostoli) bili zajedno na istom mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar...I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici, te siđe po jedan na svakoga od njih.*“ Duh Sveti silazi na apostole u znaku *ognjenih jezika*. Javlja se silan vjetar koji 'mete', čisti. A *oganj* spaljuje staro, grešno i oživljava novo. Ognjeni jezici siđu na svakog od njih: „*Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti.*“ Apostoli su dobili snagu i znanje govoriti različitim jezicima – jezicima onih koji su bili u Jeruzalemu. Svi su ih slušali i razumjeli i divili im se. Apostoli su bez straha i radosno naviještali i širili Riječ Božju. Primili su tajnu Božje ljubavi u Svjetlu Duha Svetoga. Duh Sveti apostolima je donio: *dar proroštva, dar naviještanja Božje Riječi, Dar svjedočenja Božjega djela i spasenja, te dar oproštenja grijeha*. U njima Duh Božji djeluje i govori. Više se ne boje, razdragani su (kao djeca). Duh kojega Isus daje učenicima povezuje ih s njime, ali i *međusobno* u istoj misiji. Oni trebaju i nastavljaju Isusovo djelo. Zato Isus ponavlja pozdrav kao zadaću. Poručuje: „*Mir koji ste osjetili nosite drugima!*“ Kraj evanđelja govori o oproštenju grijeha. Učenici su oni koji trebaju objaviti istinu da su *grijesi oprošteni*, da je Bog ljubav i praštanje. Grijesi priječe grešniku dolazak do Boga. Po poslanju Duha Svetoga Isusovo je djelo izvršeno, ali ga treba objaviti svim narodima i svim generacijama, pa im zato daje *istu snagu koja je njega vodila* – silu Duha Božjega. Isusov rastanak od učenika samo je tjelesni. Rastanak zapravo i ne postoji, jer Isusov DUH ostaje i apostoli nastavljaju njegov život na zemlji – primajući njegov Duh.

Pitanja za razgovor

- Što je Pedesetnica kada slavimo Duhove? 1.čitanje.
- Što Duhovi znače, za apostole, za Crkvu i za Kristove vjernike?
- Koga Psalam 104 slavi i zašto?
- Što znače za sv. Pavla riječi, „život po tijelu,“ a što „život po Duhu.“?
- Što kršćani 'dobivaju' živeći po Duhu i slijedeći Krista? 2. čitanje.
- Tko je drugi Branitelj, kojega Bog, Otac, šalje Isusovim apostolima?
- U kom obliku Duh Sveti, Duh Božji, silazi na učenike?
- Što se događa s apostolima po primanju Duha Svetoga?
- Koji je prvi primljeni dar Duha Svetoga, apostolima?
- Koja je zadaća apostola nakon 'odlaska' Isusa Krista?
- Koju ulogu imaju apostoli u Kristovoj Crkvi – zajednici vjernika?
- Kako Crkva, po Duhu Svetom, nastavlja misiju jedinstva ljudskog roda?
- Što je zadaća svakog vjernika u Crkvi, po Duhu Svetomu?
- Što je zapravo Kristova Crkva – Naša Crkva?

Molitva vjernika

- Gospodine, rasvjetluj svjetlom Duha Svetoga, svoju Crkvu da može ustrajno naviještati evanđelje spasenja i ljubiti svakoga čovjeka, molimo te!
- Gospodine, papu i sve pastire Crkve, prodahni mudrošću svoga Duha da budu nositelji istine i hrabri predvodnici tvoga naroda, molimo te!
- Gospodine, za sve koji u Krista vjeruju: snagom Duha Svetoga, Branitelja, učvrsti njihovu vjeru i daj im smjelost svjedočenja evanđelja, molimo te!
- Gospodine, pomogni mladima koji pristupaju sakramentu potvrde da prihvate tvoju istinu i ohrabri ih za svjedočanski život vjere, molimo te!
- Gospodine, za nas ovdje zbog tvoje Riječi sabrane. Obnovi nas svojim milošću da bismo bili dostojan hram tvoga Duha, molimo te!
- Gospodine, za našu pokojnu braću i sestre: daj da se vječno raduju u tvojoj domovini, pred tvojim licem, molimo te!

Svemogući Bože, po silasku Duha Svetoga ti si htio biti trajno nazočan u svojim vjernicima. Obnovi u nama dar Duha koji si nam dao i pomogni nam trajno rasti u toj novosti života. Vjerujemo, Duše Božji, nepredvidljivi Nadahnitelju, da si ti veličina i dostojanstvo čovjeka.

Zaključak

Isus nas uči što je DUH SVETI! On je utjelovljena LJUBAV, „Bog je ljubav!“ Isus povezuje ljubav prema Bogu s ljubavlju prema ljudima. A oni koji njega ljube, moraju ljubiti jedni druge. Dakle, ljubavi prema Bogu i prema ljudima, postaju neodvojive. Isus veli: *„Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega.“* Bog je ljubav i milosrđe i ne može nas, ne voljet, ali može i ne voli naše grijeha. Na dan Pedesetnice – Duhova, apostoli primaju DUHA BOŽJEGA, u obliku ognjenih jezika. Nakon Isusove smrti učenici su zajedno iz straha za svoj život. Isus se nakon uskrsnuća više puta pojavljuje među učenicima. Udahnjuje im „Duha svoga,“ daje im MIR i učvršćuje njihovo jedinstvo. Potiče ih na njihovo poslanje – njihovu zadaću. Po primanju Duha Svetoga, učenici počinju slaviti Boga, za divna djela njegova. Oni mole glasno i javno – više se ne boje. Razdragani su, oduševljeni i sretni u novom jedinstvu. Apostoli su bili usmjereni na Isusa, dok je bio s njima kao čovjek. Sada su međusobno povezani DUHOM SVETIM. Duh ih je učvrstio u jedinstvu – postaju zajednica – mogu jedan u ime drugoga govoriti. Međusobno se podržavaju i ljube. Snagom Duha Svetoga apostoli dobivaju: dar svjedočenja Kristova spasenjskog djela; dar proroštva; dar naviještanja Božje Riječi; mogućnost opraštanja grijeha. Dar govora u jezicima stvara jedinstvo s drugima – s onim koji ih ranije nisu razumjeli. Duhovi su i ROĐENDAN CRKVE. Kristova Crkva se na taj dan očitovala u svijetu – kroz zajednicu apostola. Dakle, od Duhova apostoli počinju stvarati Crkvu Kristovu. Pavao naziva Crkvu „Tijelo Kristovo.“ Kršćani su UDOVI tijela i u službi su cjeline tijela. Crkva – Tijelo Kristovo, s različitim udovima, oživljeno je Duhom Svetim. I danas Duh Sveti vodi Crkvu koja po njemu treba biti zajednica mira i ljubavi. Duh Sveti je duša Crkve. Duh stvara jedinstvo među vjernicima različitog podrijetla, staleža i obrazovanja. Ljubav Duha Svetoga je ujediniteljica svih. Duhovi su: život, ljubav i istina Oca i Sina. Svaki dan molimo: U ime Oca i Sina I Duha Svetoga! AMEN!